

1. Dane osobiste. /Imię, nazwisko, stopień, wiek, zawód i stan cywilny/.

Dr. Ferajewicz Walerian, podporucznik lekarz, lat 40, żonaty

2. Data i okoliczności aresztowania.

13 kwietnia r. 1940 wywieziony przymusowo z Choroszy, pow. Białystok do m. Pawłodar w Kazachstanie wraz z 16-letnim synem.

3. Nazwa obozu / więzienia - miejsca przymusowych robot/

4. Opis obozu, więzienia i t.p. /Teren, budynki, warunki mieszkaniowe, higiena/.

5. Skład jeńców, więźniów, zesłańców /Narodowość, kategoria przestępstw, poziom umysłowy i moralny, wzajemne stosunki etc./.

Wśród zesłańców, oprócz Polaków, przeważnie rosjan z Rosji Centralnej, pozatem ukraińscy, estońscy, żydzi, finowie, persowie, rumuni, Austriacy, potem Niemcy z nad Wołgi. Znajdowali się tam przeważnie od paru lat, jako element nieporządkany na terytorium gdzie poprzednio zamieszkiwali. Poziom umysłowy /b. rozmaisty, odpowiedni do składu, a mieszaniną: inteligentną pracującą, rzemieślniczą i robotniczą, drobni właściciele przedsiębiorstw. Wzajemne stosunki tylko poszczególnej grupach narodowościowych.

6. Życie w obozie, więzieniu i t.p. /Przebieg przeciętnego dnia, warunki pracy, normy, wynagrodzenie, wyżywienie, ubranie, życie koleżeńskie i kulturalne etc./.

Pracował jako lekarz w poliklinice, precyzyjnie w ciągu dnia w godzinach - wynagrodzenie wystarczające na wyżywienie. Życie koleżeńskie poza wieżem pracy nie było. Życie kulturalne takie jak w warunkach sowieckich - kino i książki w wyczerpaniu urzędowym.

7. Stosunek władz NKWD do Polaków /Sposób badania, tortury, kary, propaganda komunistyczna, informacje o Polsce etc./.

Władze NKWD nastawione wrogo i wybitnie podejrzliwe - Podkreślali bezkrytycznie, że państwo polskie istnieje przetrwało i polacy porostają namiętnie w Rosji. Starali się nastawić jednych przeciw drugim, wymuszali jakichkolwiek zeznania o zachowaniu się majorów lub współpracowników. Często aresztowanie za niechęć sabotaż lub nieodpowiednie ustosunkowanie się do ich władzy.

8. Pomoc lekarska, szpitale, śmiertelność /Wymienić nazwiska zmarłych/.

pomoc lekarska jak dla wszystkich
swoich obywateli; szpitale stale przepełnione -
śmiertelność z powodu czerwonki i tyfusu -
masowe zachorowania na sekorbut.

9. Czy i jaka była łączność z Krajem i rodziną?

do wybuchu wojny niemiecko - sowieckiej
Łączności nie było.

10. Kiedy został /a/ zwolniony /a/ i w jaki sposób dostał /a/ się do Armii.

We wrześniu r. 1941 wraz z synem wyjechali
celem wstąpienia do tworzącej się armii polskiej
Skirawski
po przejeździe przez Czekatów, Taszkint do Farabu nad
Amu-Darją. Ponieważ stamtąd kierowano na
roboty do koczorów, powrócili do Paudodaru
i dopiero w styczniu r. 1942 ponownie
wyruszyli i na ten raz już zostali przyjęci.